

Er små og mellemstore virksomheder informationskompetente?

Spørgsmålet er særdeles vigtigt i en tid hvor alle taler om informationsteknologi, ny økonomi, globalisering og en deraf kraftigere konkurrence.

Forskningsministeriet udgav i 1999 rapporten Det Digitale Danmark hvor man bl.a. kunne læse at evnen til at ”overskue, sortere og koncentrere store mængder af information er stærkt på vej til at blive de mest efterspurgte kvalifikationer ved siden af en stærk faglighed”. Endvidere tales der om at ”de grundlæggende kompetencer må udvides med IT-forståelse og anvendelse”.

(www.detdigaledanmark.dk)

I statsministerens nytårstale hørte vi om at ”Vi står midt i en forandring, der er lige så omfattende, som da Danmark gik fra landbrugs- til industrisamfundet. Nu sker ændringerne bare meget hurtigere. Danmark har store chancer for at klare sig godt, hvis vi satser rigtigt. For det er mennesker, der tæller. Menneskers fantasi, kreativitet og viden – dygtighed kort sagt. Jeg vil gerne have et Danmark, der ganske enkelt er verdens bedste IT-nation. Det er ikke en umulig drøm”.

(www.statsministeriet.dk/taler/)

Ordene og intentionerne er flotte, men hvad med virkeligheden? Med udgangspunkt i disse krav og visioner har man i Nordjylland fået ca. 170.000.000 kr. til at støtte innovative IT projekter. Man har etableret et nationalt IT-fyrtårn (www.detdigitalenordjylland.dk). Det andet fyrtårn er i Ørestaden på Sjælland.

Et vinderprojekt i Det Digitale Nordjylland

Tidligt i foråret 2000 var vi en lille gruppe mennesker med forskellige baggrunde som satte os sammen. Vi kom fra Danmarks Biblioteksskole i Aalborg, Aalborg Universitet, Institut for Produktion og en privat fond ved navn NIVU (Nordjysk Informatik- og Virksomhedsudvikling). Sidstnævnte levede af at rådgive private virksomheder, men er nu opløst.

Gruppen bestod af et par bibliotekarer (den ene lektor), en produktionsingeniør, en cand. merc.`er. (lektor) og en cand. scient. pol.`er. (konsulent). Vi udviklede et koncept til de nordjyske virksomheder. Titlen blev ”*Informationskompetence og videnstyring i små- og mellemstore virksomheder*”. Projektet var stort. 30 virksomheder skulle deltage i løbet af en 3 års periode.

I bibliotekarkredse i USA har man igennem lang tid arbejdet med et begreb der hedder ”*Information Literacy*”. På dansk kan det oversættes til ”*informationskompetence*”.

Informationskompetence omfatter overordnet flere forskellige kompetencer. Erkendelse og definition af informationsbehov. Identifikation af informationskilder. Udarbejdelse af søgestrategi. Lokalisering af informationskilder. Vurdering af relevansen af de fremfundne informationer.

Mere konkret kan man sige at der i informationskompetence indgår en række færdigheder. Man taler om computerfærdigheder, IT-færdigheder, biblioteks-færdigheder, informationsbehandlingsfærdigheder og informations- og læringsbevidsthed.

Helt kort handler det om at kunne finde informationer, når man har brug for dem. I den anledning har vi fremstillet en informationskompetencetest som kan prøves på adressen www.policy.dk/infot.htm .

Vi ville gøre de nordjyske virksomheder informationskompetente. Vi mente, at virksomhederne og de enkelte medarbejders evne til at finde relevante informationer på det rigtige tidspunkt var afgørende for virksomhedernes konkurrenceevne i informations- og videnssamfundet.

Virksomhederne skulle lære at styre den viden, der fandtes i virksomhederne og erkende hvilken viden der var nødvendig for at klare sig i konkurrencen.

Projektet skulle give virksomhederne og de enkelte medarbejdere et kompetenceløft og give dem en metode til livslang læring. De skulle have værktøjer til at løse strategiske og praktiske opgaver i det daglige arbejde. De skulle lære at indhente information og vurdere i hvilke tilfælde de selv kunne finde informationen og i hvilke tilfælde de skulle konsultere en fagperson som f.eks. en bibliotekar.

Målet var at give virksomhederne kendskab til informationskompetence og videnstyring; erkendelse af den strategiske betydning af informationskompetence og videnstyring; informationsstrategier til løsning af konkrete opgaver; hjælp til udarbejdelse af plan for udnyttelse af informationskompetence; hjælp til iværksættelse og organisering af initiativerne og hjælp til videnstyring.

Projektet skulle resultere i, at virksomhederne blev i stand til at håndtere centrale spørgsmål i det daglige arbejde. F.eks. hvilken viden er central? Materiale-, produktionsteknologi, konkurrenter, marked mm. ; hvor findes denne viden? I virksomheden eller på Internet, databaser, mm. ; hvordan indhentes og vurderes denne viden? Tilfældigt eller systematisk – telefon, møde, messer mm. ; hvordan håndteres viden internt? Registrering og tilgængelighed.

Den 24. november 2000 fik gruppen brev fra Det Digitale Nordjylland. Vi havde vundet og kunne nu få et tilskud på 1/3 af vores udgifter. Støttebeløbet var på næsten 1.500.000 kr. Projektet levede klart op til alle de flotte ord og intentioner fra det officielle Danmark.

I brevet fra Det Digitale Nordjylland står der at ”*Projektforslaget er innovativt idet det gennem målrettet kompetenceudvikling øger SMV`ers informationskompetencer i forbindelse med søgning, vurdering og styring af de digitale informationer/viden, der er essentiel for virksomhedernes konkurrenceevne...Ligeledes bidrager projektforslaget til opfyldelse af målsætningen om den lærende region særligt inden for et område og en målgruppe, der i Nordjylland hidtil har stået svagt.*”

Hvor er virksomhederne?

Vi har igennem et år arbejdet nærmest fanatisk på at finde virksomheder der ville deltage. Udsendt breve og besøgt virksomheder. Forsøgt at få hjælp fra lokale erhvervschefer og andre netværk. Afholdt informationsmøder og planlagt roadshows. Alt er prøvet.

For et beløb på 25.000 kr. ville virksomhederne i løbet af et år få adgang til mange konsulentbesøg bestående af en bibliotekar, en produktionsingeniør og en internetekspert. Der ville blive afholdt workshops hvor virksomhederne ville møde lektorer fra biblioteksskolen og universitetet. Nøglemedarbejdere i virksomhederne vil kunne deltage i små fjernundervisningskurser over nettet. Alle tilbud skulle tilpasses virksomhedernes konkrete informationsproblemer. Det skulle ikke handle om undervisning, men om læring og konkrete løsninger.

Prisen på 25.000 kr. svarer til prisen på en god computer. Når det handler om køb af hardware er de fleste virksomheder efterhånden med. Men vores tilbud handlede ikke om teknologi og maskiner, men mere overordnet om information og informationsbehandling. Vi præsenterede 3. generationsløsninger. Noget der er mere avanceret end et PC-kørekort.

Desværre er det kun lykket for os at finde to nordjyske virksomheder (sic!). To virksomheder i hele Nordjylland som har indset at informationskompetence er altafgørende hvis man skal klare sig på det globale marked. Begge virksomheder lever af deres knowhow. På verdensplan kan deres konkurrenter tælles på en hånd. For dem handler information om liv og død. De er meget interesserede i at finde nye kunder, nye leverandører, nye teknologier, nye materialer samt konkurrentovervågning.

De to virksomheder suger vores viden til sig. Her får de pludselig lejlighed til at være sammen med informationsspecialister som professionelt beskæftiger sig med information. Vi har f.eks. lært dem at søge avanceret på nettet, at overvåge konkurrenterne automatisk på nettet, at opsætte automatisk nyhedsovervågning af konkurrenterne og at strukturere og arkivere den fundne information.

Den ene virksomhed er Korsnäs Packaging ("Bates Emballage"). Virksomheden Korsnäs Packaging, Divisionen Cargo Protection producerer luftpuder til godsstabilisering. Med 50 medarbejdere i Aalborg, forhandlere i 40 lande – og kunder over hele kloden – har virksomheden hele tiden behov for at være på forkant. Udviklingschefen Carsten Andersen siger at "*Vi gik med i projekt Informationskompetence og videnstyring i SMV, fordi vi umiddelbart kunne se, at det ville give os nogle konkurrencemæssige og økonomiske fordele. Og det gør det. Allerede nu sparer vi dyrebar tid og ressourcer, fordi vi kan søge langt mere målrettet, og vi har fået nogle mere effektive redskaber til konkurrentovervågning via nettet. Også når det gælder indkøb af råvarer og produktionsudstyr kan vi nu søge worldwide, finde de bedste og billigste leverandører – og endda finde nye råvaretyper*". Udviklingschef Carsten Andersen, Cargo Protection fortsætter: "*Kort sagt har vi fået langt flere IKT-tangenter at spille på, og jeg er overbevist om, at resultatet vil kunne aflæses på bundlinien.*"

Men hvorfor er der ikke flere virksomheder der vil være med i Nordjylland? Hvorfor er der ikke flere virksomheder der vil være med til at realisere visionerne i Det Digitale Danmark og statsministerens nytårstale? Er virksomhederne klar over at informationskompetence kan være en af de faktorer som bestemmer hvilke virksomheder der går konkurs/bliver opkøbt og overlever med succes?

Vores projekt i Det Digitale Nordjylland synger på sidste vers, hvis ikke snart virksomhederne melder sig. Griber den chance for økonomisk tilskud det offentlige her giver. Hvis der ikke sker noget vil gruppen af eksperter spredes for alle vinde og en enestående mulighed vil forsvinde ud i tågerne.

Men måske er det fordi virksomhederne allerede er informationskompetente?

Venlig hilsen

Cand. scient. pol.

Konsulent på Danmarks Biblioteksskole, Aalborg.

Peter Gorm Larsen

Profil: http://www2.db.dk/pgl/profil/home_dk.htm

Lektor, Institut for Informationsstudier, Danmarks Biblioteksskole.

Marianne Hummelshøj Holm

Profil: http://www2.db.dk/mhh/home_dk.htm

Fibigerstræde 15

9220 Aalborg Ø.

For yderligere kontakt:

Tlf. 97912303